De kennis, attitude en aandacht van pedagogische medewerkers in de kinderopvang ten aanzien van cariëspreventie

L. Mohebbi | M. Meijers

Inleiding

24% van de 5-jarigen in Nederland had geen gaaf melkgebit (TNO, 2017).
65,9% van de kinderen van 0 tot 4 jaar bracht een dagdeel door op een Kinderopvang (WKO) ('CBS Statline', 2019).

Onderzoeksvraag:
Wat is de kennis en attitude van pedagogische medewerkers in de kinderopvang in Utrecht, ten aanzien van cariës en cariëspreventie bij kinderen van 0 tot 4 jaar en in hoeverre wordt hier aandacht aan besteed?

Deelvragen
- Wat is de *kennis* van pedagogische medewerkers?
- Wat is de *attitude* van pedagogische medewerkers?
- In hoeverre wordt er *aandacht* besteed door pedagogische medewerkers?
- In hoeverre is er een verschil tussen de pedagogische medewerkers wat betreft de kennis, attitude en aandacht op basis van hun *persoonlijke kenmerken (ouderlijke staat, werkervaring en nascholing)?*

Doelstelling
Inventariseren wat de kennis, attitude en aandacht is van pedagogische medewerkers ten aanzien van cariës en cariëspreventie bij kinderen.
Het verschil tussen de respondenten op basis van persoonlijke kenmerken.

Materiaal & Methode

Onderzoeksdesign: kwantitatief, beschrijvend onderzoek; observationeel cross-sectioneel design.

Inclusiecriteria:
- Pedagogische medewerkers werkzaam in Utrecht
- In bezit van diploma

Selecte steekproef

Meetinstrument
- Vragenlijst (Baltacı et al., 2019), (Inglehart et al., 2017), (Chałas et al., 2014) en (Maranhão, Araújo, Vieira, & Costa, 2014)

Betrouwbaarheid en validiteit
- Expert- en face validiteit
- Steekproefgrootte

Dataverzameling en Data-analyse
- 141 kinderopvangcentra
- Microsoft Forms -> Excel -> SPSS
- Beschrijvende statistiek en verklarende statistiek, de Mann-Whitney U toets, de Chi-kwadraat toets en de Fisher's Exact toets

Resultaten

Respons
165 respondenten waarvan 5 geëxcludeerd.

65% van de 160 respondenten beschikt over voldoende kennis.

Geen vergelijking van de groepen met nascholing en zonder nascholing door gebrek aan voldoende data.

De meerderheid van de respondenten had een positieve attitude. Bleek ook uit open vragen. Geen significant verschil tussen de subgroepen.

Er wordt deels aandacht besteed aan cariës en cariëspreventie (Figuur 1): wel wat betreft voeding gerelateerde preventie, niet wat betreft tandenpoetsen en voorlichting geven.

Bij vier stellingen die over de aandacht voor cariëspreventie gingen was er sprake van een statistisch significant verschil tussen de subgroepen (Figuur 3) en (Figuur 4) ($p \leq 0,05$)

> tien jaar werkervaring significant meer kennis dan < tien jaar werkervaring ($Z = -3.470$; $p < 0,01$).

Ouders en/ of verzorgers van kinderen significant meer kennis dan de respondenten zonder kinderen ($Z = -2.945$; $p < 0,03$) (Figuur 2).

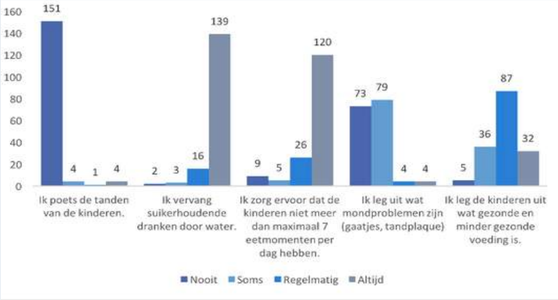

Figuur 1: Aandacht voor cariëspreventie

	Ouders en/ of verzorgers	Geen ouders en/ of verzorgers	P- waarde	> 10 jaar werkervaring	< 10 jaar werkervaring	P-waarde
Vergelijking kennis m.b.t cariës/cariëspreventie	gem rangordescore 89.87	gem rangordescore 68.46	<0,03	gem rangordescore 92.40	gem rangordescore 67.34	<0,01

Figuur 2: Vergelijking van kennis op basis van ouderlijke staat en werkervaring

		Wel kinderen	Geen kinderen	P-waarde*
Ik heb ouders die nog nooit met hun kind bij de tandarts zijn geweest, geadviseerd om hun kind naar de tandarts te sturen	Eens Niet eens Geen mening	N = 37 N = 40 N = 13	N = 13 N = 30 N = 27	0,001 Fisher 's Exact Test
Ik leg de kinderen uit wat mondproblemen zijn (gaatjes, tandplak)	Nooit Soms Regelmatig Altijd	N = 34 N = 48 N = 4 N = 4	N = 39 N = 31 N = 0 N = 0	0,015 Fisher 's Exact Test

Figuur 3: Vergelijking van aandacht op basis van ouderlijke staat

		< 10 Jaar werkervaring	> 10 Jaar werkervaring	P-waarde*
Ik heb ouders die nog nooit met hun kind bij de tandarts zijn geweest, geadviseerd om hun kind naar de tandarts te sturen	Eens Niet eens Geen mening	N = 20 N = 26 N = 30	N = 30 N = 44 N = 10	0,000 Chi-kwadraat
Ik vervang suikerhoudende dranken door water	Nooit Soms Regelmatig Altiid	N = 1 N = 3 N = 11 N = 61	N = 1 N = 0 N = 5 N = 78	0,034 Fisher 's Exact Test

Figuur 4: Vergelijking van aandacht op basis van werkervaring

Discussie
- Verklaringen verschillen subgroepen (werkervaring en ouderlijke staat)
- Overlap attitude- en aandachtvragen
- Interne en externe validiteit

Aanbeveling

Vervolgonderzoek
- Kwantitatief onderzoek met een experimenteel design of een kwalitatief onderzoek
- Duidelijker operationaliseren attitude en aandacht
- Steekproef vergroten

Praktijk
Samenwerking met de studenten Mondzorgkunde van de HU en/ of interprofessionele samenwerking met mondhygiënisten.

Conclusie

Meer dan de helft beschikt over **voldoende kennis** en **een positieve attitude** met betrekking tot cariës en cariëspreventie.

Er wordt op het gebied van cariës en cariëspreventie door het grootste deel van de respondenten voornamelijk **aandacht** besteed aan *voeding gerelateerde preventie*. Maar de aandacht voor het poetsen van de tanden van de kinderen en het geven van voorlichting aan kinderen ontbreekt.

Respondenten met kinderen en/of met meer dan tien jaar werkervaring hebben **betere kennis** en besteden **meer aandacht** aan cariës en cariëspreventie dan respondenten zonder kinderen en/of met minder dan tien jaar werkervaring.

Op basis van de attitude waren er geen significante verschillengroepen, allebei de groepen scoren positief op de attitudevragen.

Referenties

Baltacı, E., Baygın, Ö., Tüzüner, T., & Korkmaz, F. M. (2019). Evaluation of the knowledge, attitudes and behaviors of pre-school teachers on oral and dental health in the city center of Trabzon. European Oral Research, 53(1). https://doi.org/10.26650/eor.20199213

CBS Statline. (2019, 28 juni). Geraadpleegd op 20 februari 2020, van https://jmopendata.cbs.nl/

Chałas, R., Maksymiuk, P., & Fajgier, T. (2014). The evaluation of kindergarten teachers' preparation to promote oral health among children. Polish Journal of Public Health, 124(1), 33–37. https://doi.org/10.2478/pjph-2014-0007

Inglehart, M. R., Zuzo, G. A., & Wilson, J. J. (2017). Kindergarten/Elementary School Teachers and Web-based Oral Health-Related Resources: An Exploration. *Oral health & preventive dentistry*, *15*(3).

Maranhão, M., Araújo, L., Vieira, K., & Costa, L. (2014). Dental Health Knowledge and Attitudes of Primary School Teachers Toward Dental Health Education in Maceió, Brazil. Pesquisa Brasileira em Odontopediatria e Clínica Integrada, 14(2), 115–128. https://doi.org/10.4034/pboci.2014.142.06

TNO. (2017). Een onderzoek naar mondgezondheid en preventief tandheelkundig gedrag van jeugdigen Hoofdmeting 2017, een vervolg op de reeks TJZ- en Kies-voor-Tandenonderzoeken. Geraadpleegd van https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=4&ved=2ahUKEwjR4uuohNboAhUR_qQKHXIzDZUQFjADegQIAxAB&url=http%3A%2F%2Fpublications.tno.nl%2Fpublication%2F34627289%2FzQxqQo%2FTNO-2018-R10317.pdf&usg=AOvVaw3p97cH-iYwv3NjjQEYb-Sz